

بررسی تأثیر معنویت بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان

نام و نام خانوادگی نویسنده اول و مسئول:

ساناز بستانی

وابستگی سازمانی: کارشناسی ارشد پرستاری داخلی جراحی، مربی هیئت علمی، گروه پرستاری، دانشکده پزشکی بین الملل واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی قشم، قشم، ایران

چکیده:

سرطان به عنوان دومین عامل مرگ و میر در دنیا پس از بیماری قلبی عروقی است و امروزه یکی از مهمترین مشکلات بهداشتی در سراسر جهان محسوب می شود و به دلیل مزمن و مادام العمر بودن، اغلب باعث مشکلات روانی از جمله اضطراب و افسردگی می شود و از زوایای مختلف، کیفیت زندگی این افراد را تحت تأثیر قرار می دهد. لذا این مطالعه با توجه به اهمیت این مسئله با هدف مروری بر بررسی تأثیر معنویت بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان انجام شده است. این مطالعه به صورت مرور سیستماتیک با هدف بررسی تأثیر معنویت بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان انجام شده است، برای جستجو مقالات از پایگاه های اطلاعاتی PubMed، Scholar، Medline، SID، CINAHL، Elsevier، Scopus، Iran Doc و Magiran استفاده شد که مقالاتی در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ با تاکید بر مقالات ۴ سال اخیر استخراج گردید. جست وجوی مقالات در پایگاه های اطلاعاتی با کلید واژه های معنویت، مراقبت معنوی، گروه درمانی معنوی، سرطان و کیفیت زندگی به صورت کلید واژه های مستقل و نیز ترکیب آن ها با استفاده از عملگرهای بولی استخراج شدند. بر اساس یافته های حاصل از مرور مطالعات یافت شده، کیفیت زندگی در بیماران سرطانی پایین می باشد؛ همچنین بررسی مطالعات انجام شده حاکی از تأثیر مثبت معنویت بر کیفیت زندگی در این بیماران می باشد. با توجه به مزمن بودن بیماری سرطان و کیفیت پایین زندگی و به دنبال آن شیوع بالای انواع اختلالات روانی از جمله اضطراب و افسردگی و پیامدهای روانی و جسمی در این افراد، ارتقای کیفیت زندگی این بیماران جهت پیشگیری از این اختلالات در این بیماران از اهمیت به سزایی برخوردار است.

کلید واژه ها: معنویت، مراقبت معنوی، گروه درمانی معنوی، سرطان، کیفیت زندگی

مقدمه:

سرطان به عنوان دومین عامل مرگ و میر در دنیا پس از بیماری قلبی عروقی است و امروزه یکی از مهمترین مشکلات بهداشتی در سراسر جهان محسوب می شود و آمار مبتلایان به این بیماری در اکثر کشورها رو به فزونی است. این افزایش معلول عوامل متعددی است که مهم ترین آن ها را استرس های ناشی از زندگی شهرنشینی، عادات تغذیه ای، مصرف دخانیات و وجود مواد سرطان زا در محیط کار و زندگی، تشکیل می دهد. اگر شیوع این بیماری به همین نحو افزایش یابد بنا به تخمین سازمان بهداشت جهانی (WHO) از هر ۵ نفر، یک نفر حتما به یکی از اشکال سرطان مبتلا می گردد (De Angelis et al., 2024). اکثر سرطان ها درمان قطعی ندارند و تهاجمی هستند. از روش های درمانی آن جراحی، پرتودرمانی، شیمی درمانی، هورمون درمانی، پیوند مغز استخوان و روش های دیگر برای جلوگیری از رشد و نمو آن ها استفاده می شود. ترس از شنیدن کلمه شیمی درمانی باعث می شود، بیماران سرطانی نه تنها از نظر جسمی بلکه از نظر اجتماعی و روانی نیز رنج ببرند (Abdi, Arefi, Afsharnia, & Amiri, 2023). علاوه بر این، این بیماران نیاز به درمان منظم و دوره ای دارند. مراقبت از آن ها و درمان با داروهای مختلف و گران قیمت، نیاز به جراحی و در برخی موارد برداشتن اندام آسیب دیده، می تواند منجر به تغییر شکل اندام و تصویر منفی نسبت به بدن شود و بر اعتماد به نفس، کیفیت زندگی^۱، امید به زندگی و سلامت روان آنها تأثیر منفی بگذارد (Jafari et al., 2013). همچنین، پیشرفت بیماری و عوارض آن عملکرد اجتماعی بیماران را نیز به صورت چند وجهی تحت تأثیر قرار می دهد و باعث بروز مشکلات بسیاری در زندگی و روابط اجتماعی فرد می شود. بنابراین، توجه به حل تعارضات درونی بیماران ضروری است تا بتوانند سلامت روان خود را برای بقای بیشتر و کیفیت زندگی بالاتر حفظ کنند (Choi, Chan, & Lehto, 2019). برای کاهش استرس در این بیماران رویکردهای مختلفی وجود دارد (Soltanzadeh-Jazi, Nilforooshan, Abedi, & Sadeghi, 2019) یکی از این روش ها، معنویت درمانی است؛ روان درمانی معنوی یکی دیگر از روش های موثر در کاهش استرس و اختلالات روانی ناشی از این بیماری است. بیماران سرطانی اغلب از باورهای معنوی به عنوان وسیله ای برای به دست آوردن معنا استفاده می کنند. این باورها نه تنها در حین بیماری بلکه در روند بهبودی نیز می تواند باعث کنار آمدن و درک معنای زندگی و حتی مرگ شود (Poorakbaran, Mohammadi GhareGhoulou, & Mosavi, 2018). همچنین باورهای معنوی، در دنیایی که افراد ارتباط با خود، ارتباط با دیگران و طبیعت و حتی ارتباط با نیروی ماورایی را تجربه می کنند، در بهبود بیماری، امید به زندگی و افزایش کیفیت زندگی نیز می تواند اثرگذار باشد (M.-M. Sun et al., 2024). طبق تعریف سازمان جهانی بهداشت، سلامت معنوی یکی از ابعاد مهم سلامتی در انسان محسوب می شود. به طور کلی سلامت معنوی ارتباطی هماهنگ و یکپارچه بین

¹ QoL

و مذهبی بیمار در مراقبت جامع و چند بعدی مورد توجه قرار گیرد (Delgado-Guay et al., 2021; M.-M. Sun et al., 2024).

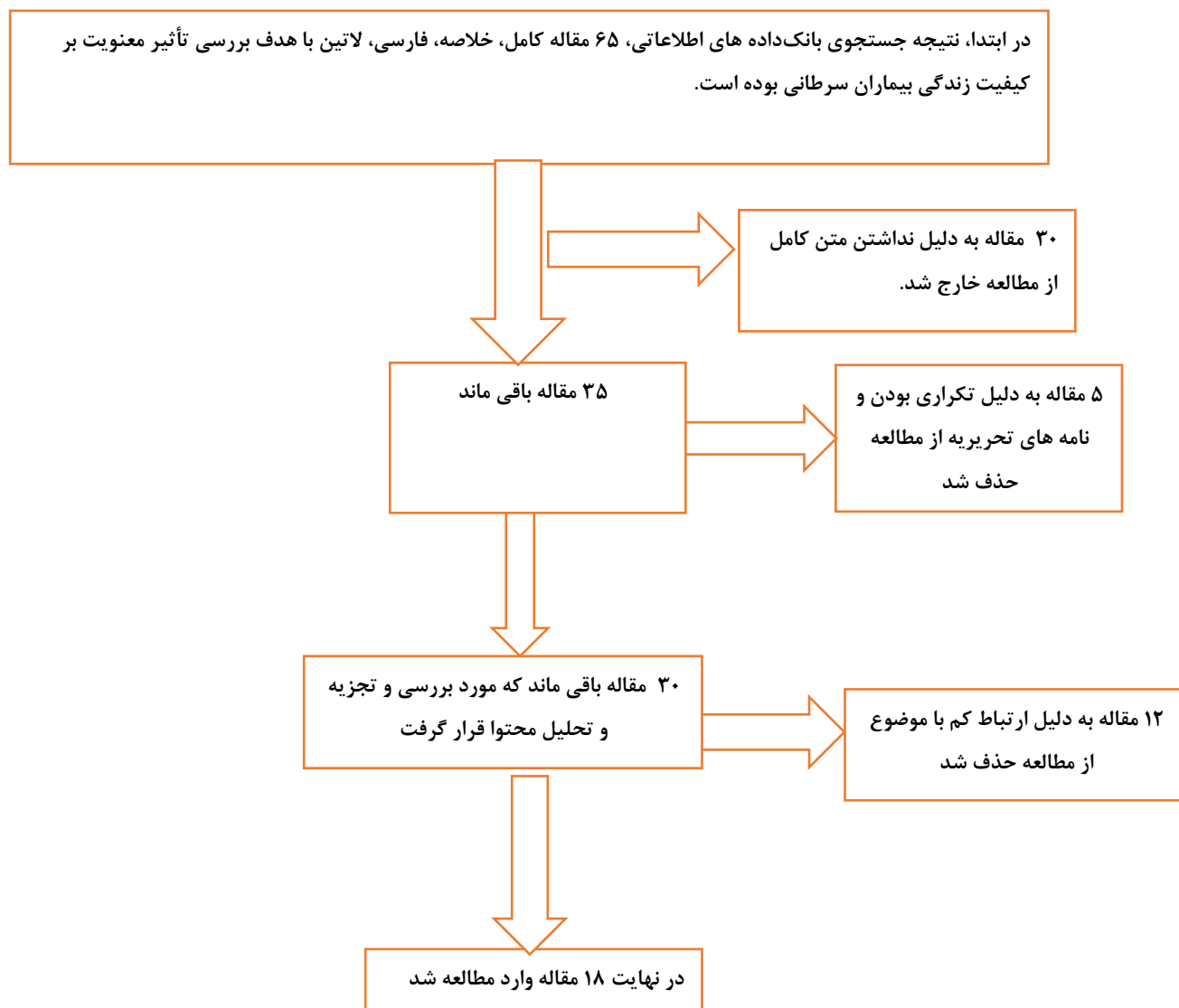
در طی دهه های اخیر، کیفیت زندگی به عنوان بخشی از سلامتی شناخته شده و در ارزشیابی برنامه های بهداشتی و درمانی مورد استفاده قرار می گیرد. سازمان جهانی بهداشت کیفیت زندگی را بصورت درک افراد از موقعیت خود در زندگی از نظر فرهنگ، سیستم ارزشی، اهداف، انتظارات، استانداردها و اولویت هایشان تعریف می نماید (Sima et al., 2012). مطالعات بسیاری تاثیر معنویت بر کیفیت زندگی را تأیید کرده اند (Abdi et al., 2023; Delgado-Guay et al., 2021; Forouzi, Tirgari, Safarizadeh, & Jahani, 2017; Jafari et al., 2013; Momennasab, Ghorbani, Yektatalab, Magharei, & Tehranineshat, 2024; Poorakbaran et al., 2018).

نتیجه مطالعه اسدزندی و همکاران در سال ۲۰۲۱ که با بررسی مقایسه اثربخشی مشاوره معنوی مبتنی بر مدل قلب سلیم با آموزش ذهن آگاهی بر کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان پستان، انجام شد، نشان داد که با توجه به تاثیر بیشتر مشاوره معنوی، در مقایسه با آموزش ذهن آگاهی، استفاده از معنویت درمانی در درمان بیماران سرطانی جهت تقویت توان سازگاری، کاهش دیسترس های معنوی و افزایش کیفیت زندگی بیماران توصیه می شود (Ghalyanee, Asadzandi, Bahraynian, & Karimi Zarchi, 2021). همچنین نتیجه مطالعه ای دیگر در سال ۲۰۱۹ در ایران نشان داد که مراقبت معنوی مبتنی بر اساس مدل قلب سلیم بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به انفارکتوس میوکارد حاد بستری در بخش مراقبت های ویژه قلبی تاثیر دارد؛ لذا کاربرد آن به عنوان یک رویکرد مراقبتی کل نگر در بهبود علائم و ابعاد کیفیت زندگی بیماران ایسکمیک قلب به ویژه انفارکتوس میوکارد پیشنهاد می گردد (Babamohamadi, Kadkhodaei, Elyaderani, Ebrahimian, Ghorbani, & Tansaz, 2019). همچنین در مطالعه ژیانگ^۳ و همکاران در سال ۲۰۲۱ تحت عنوان تاثیر مراقبت معنوی بر سلامت معنوی و روانی و کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان پیشرفته در کشور چین، نتایج نشان داد که برنامه مراقبت معنوی برای بیماران مبتلا به سرطان پیشرفته می تواند سلامت معنوی و کیفیت زندگی آنها را بهبود بخشد و علائم منفی سلامت روان را کاهش دهد (X.-H. Sun, Liu, Zhang, Wang, & Fan, 2021). مطالعه گریس^۴ در سال ۲۰۱۷ که با هدف بررسی تاثیر یک برنامه آموزشی مراقبت معنوی بر کیفیت زندگی و بهزیستی معنوی بیماران تحت درمان های تسکینی صورت گرفت؛ نتایج حاکی از تاثیر برنامه مراقبت معنوی بر کیفیت زندگی این گروه از

³ xiang

⁴ Grace

بدین منظور ۶۵ مقاله انتخاب شد که معیار های زیر را داشتند: (۱) مقالاتی که به زبان فارسی یا انگلیسی باشند. (۲) کلید واژه های گفته شده و معادل فارسی آنها در کلمات کلیدی، عنوان مقاله، خلاصه و کل مقاله وجود داشته باشند. این مقالات بررسی مجدد گردید و طبق فلوجارت در نهایت ۱۸ مقاله وارد پژوهش شد.

یافته ها

جدول ۱- مشخصات مقالات مورد بررسی در حوزه تأثیر معنویت بر کیفیت زندگی بیماران سرطانی به ترتیب میزان مرتبط

بودن

نویسنده	نوع مطالعه	حجم نمونه	محل اجرا	هدف	یافته ها
عبدی (۲۰۲۳) Abdi et al.,) (2023	نیمه تجربی قبل و بعد از آزمون	۴۵ بیمار	ایران، بیمارستان طالقانی کرمانشاه	اثربخشی گروه درمانی معنوی و درمان پذیرش و تعهد در افزایش امید به زندگی و کیفیت زندگی در میان بیماران سرطانی	هر دو نوع درمان در بیماران مؤثر بود و کیفیت زندگی آنها را افزایش داد. با این حال، معنویت درمانی در مقایسه با درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد تأثیر بیشتری بر کیفیت زندگی در بیماران سرطانی داشت.
گاردونو ^۶ (۲۰۲۲) Garduño-) Ortega, Morales- Cruz, Hunter- Hernández, Gany, & Costas- (Muñiz, 2021	توصیفی مقطعی	۹۷ پرونده بیمار بین سالهای ۲۰۰۹-۲۰۱۴	نیویورک	رفاه معنوی، افسردگی و کیفیت زندگی در میان بازماندگان سرطان سینه لاتین	معنویت، به‌ویژه عامل معنا/آرامش، پیش‌بینی‌کننده اصلی افزایش کیفیت زندگی و کاهش افسردگی در بین بیماران بوده است.

⁶ . Garduño

<p>بهزیستی معنوی با اضطراب و افسردگی کمتر و کیفیت زندگی بهتر مرتبط است. ارائه دهندگان بهداشت باید مراقبت معنوی بیشتری را برای بیماران غیر مذهبی ارائه دهند و مراقبت معنوی را با مشاوره روانشناختی برای کمک به بیماران مبتلا به سرطان زنان، به ویژه کسانی که کیفیت زندگی پایین یا علائم شدید دارند، یا اضطراب یا افسردگی را تجربه می کنند، ترکیب کنند.</p>	<p>ارتباط بین رفاه معنوی، کیفیت زندگی، اضطراب و افسردگی در بیماران مبتلا به سرطان های زنان در چین</p>	<p>چین</p>	<p>۷۰۵ بیمار</p>	<p>مقطعی</p>	<p>جینگ چن^۷ (۲۰۲۱) Garduño- Ortega et al., (2021)</p>
<p>هر دو مداخله بر کیفیت زندگی موثر بودند. آزمون من-ویتنی نشان داد که مشاوره معنوی تاثیر بیشتری نسبت به ذهن آگاهی بر افزایش کیفیت زندگی بیماران داشت. پس با توجه به تاثیر بیشتر مشاوره معنوی، در مقایسه با آموزش ذهن آگاهی، استفاده از معنویت درمانی در درمان بیماران سرطانی جهت تقویت توان سازگاری، کاهش دیسترس های معنوی و افزایش کیفیت زندگی بیماران توصیه می شود.</p>	<p>مقایسه اثربخشی مشاوره معنوی مبتنی بر مدل قلب سلیم با آموزش ذهن آگاهی بر کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان پستان</p>	<p>ایران، بیمارستان بقیه الله تهران</p>	<p>۳۰ بیمار</p>	<p>کار آزمایشی بالینی، با دو گروه آزمایش</p>	<p>قلیانی و اسدزندی (۲۰۲۱) Ghalyanee) (et al., 2021</p>
<p>معنویت و دینداری در میان بیماران آمریکای لاتین به ندرت مورد توجه قرار می گیرد. معنویت / دینداری با کیفیت زندگی بالاتر همراه بود. این بیماران نیاز به افزایش حمایت معنوی/مذهبی دارند.</p>	<p>ارتباط بین معنویت، دینداری، درد معنوی، علائم پریشانی و کیفیت زندگی در بیماران آمریکایی مبتلا به سرطان پیشرفته</p>	<p>آمریکا، کلینیک های مراقبت تسکینی در شیلی، گواتمالا و ایالات متحده</p>	<p>۳۲۵ نفر</p>	<p>مطالعه چند مرکزی</p>	<p>ماروین (۲۰۲۱) Delgado- Guay et al., (2021</p>
<p>این مطالعه نشان می دهد که معنویت به طور مثبت به کیفیت زندگی کمک می کند. برای برخی از مردم، ایمان به خود، دیگران و/یا خدا تا حد زیادی معنی، هدف و تحقق آنها در زندگی را تشکیل می دهد.</p>	<p>رابطه بین سلامت معنوی و کیفیت زندگی در بازماندگان سرطان</p>	<p>ترکیه، در مرکز انکولوژی در بیمارستان دانشگاه در آناتولی مرکزی/ترکیه</p>	<p>۱۵۰ بیمار</p>	<p>توصیفی مقطعی</p>	<p>مریم یلمیز^۸ (۲۰۲۰) Yilmaz & Cengiz, (2020</p>

⁷ Jing Chen

⁸ Meryem Yilmaz

اولگا ^۹ (۲۰۲۰) Riklikienė,) Tomkevičiūtė, Spirgienė, Valiulienė, & Büssing, (2020)	بررسی مقطعی توصیفی	۲۲۷ بیمار	کشور لیتوانی	نیازهای معنوی و ارتباط آنها با شاخص‌های کیفیت زندگی در بیماران سرطانی	نیازهای مذهبی برآورده نشده به طور مثبت با شدت درد و کاهش ظرفیت بدنی بیماران مرتبط بود، اما کمتر با رضایت از زندگی همراه بود. شدت درد قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده نیازهای وجودی، آرامش درونی و بخشش/زاینده‌گی و بخشش بیماران سرطانی بود.
مرادی زلانی (۲۰۲۰)) Moradizalani, Azarbajejani, HASSANABA DI, & Ahmadifraz, (2020)	کارآزمایی بالینی تصادفی	26 زن مسلمان	ایران، مرکز پیشگیری و کنترل سرطان آلا اصفهان و بخش انکولوژی بیمارستان شهید مصطفی خمینی ایلام	مقایسه اثرات دو برنامه مداخله ای گروهی، شناخت درمانی با گروه اسلامی معنوی مبتنی بر مداخله در مراقبت تسکینی بر کیفیت زندگی، اضطراب و افسردگی در بیماران مبتلا به سرطان سینه	بر اساس یافته‌ها، مداخله معنویت محور از نظر معناداری بالینی منجر به کاهش اضطراب و افسردگی بیماران شده است؛ اما کیفیت زندگی آنان را ارتقاء نبخشیده است.
مهرنوش حمزه لویان (۲۰۱۹)) Hamzehlouian, Besharat, Rahiminezhad, Zamanian, & Farahani, (2019)	همبستگی	۱۱۷ بیماران مبتلا به سرطان پستان	ایران، تهران 3 بیمارستان شهر تهران	تعیین سهم معنا، صلح و ایمان به عنوان مؤلفه های سلامت معنوی در تبیین کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان پستان	تایید نشان داد که تمامی جنبه های معنویت با ابعاد کیفیت زندگی رابطه مثبت معنادار دارند. از میان این سه جنبه، صلح بالاترین میزان همبستگی را با پیامدها داشت. بنابراین بر اساس یافته های این پژوهش، معنویت می تواند بر کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان پستان اثر بگذارد.

⁹ Olga Riklikienė

خود شفقتی و سلامت معنوی پیش بین مثبت و معنی دار کیفیت زندگی در زنان مبتلا به سرطان سینه بودند. اما از بین دو بعد سلامت معنوی (سلامت مذهبی و سلامت وجودی) تنها بعد سلامت مذهبی پیش بینی کننده کیفیت زندگی و حالت خلقی بودند.	رابطه شفقت به خود و سلامت معنوی با کیفیت زندگی و خلق و خوی زنان مبتلا به سرطان سینه	ایران، شیراز درمانگاه مطهری شیراز	۲۷۱ نفر زنان مبتلا به سرطان سینه	همبستگی	خشنودفر (۲۰۱۸) (Khoshnoudfar, Omidvar, & Tahmasebi, (2018)
نتایج حاکی از بهبود کیفیت زندگی و بهزیستی معنوی در گروه آزمایش بود. در نتیجه می توان از گروه درمانی معنوی برای بهبود کیفیت زندگی و بهزیستی معنوی (سلامت مذهبی و سلامت وجودی) در بیماران مبتلا به سرطان پستان استفاده کرد.	اثربخشی گروه درمانی معنوی بر کیفیت زندگی و بهزیستی معنوی بیماران مبتلا به سرطان پستان	ایران، تهران، کرج	24 نفر از زنان مبتلا به سرطان سینه	کارآزمایی بالینی تصادفی گروه مداخله و کنترل	زمانیان (۲۰۱۶) (Zamaniyan, Bolhari, Naziri, Akrami, & Hosseini, (2016)
یافته های حاصل از این مطالعات نشان می دهند که تمامی انواع مداخلات بر بیماران مبتلا به سرطان پستان موثر بوده اند اما در سه مطالعه معنویت درمانی اثربخش تر از دیگر انواع مداخلات بوده، در سه مطالعه تفاوت معناداری بین انواع مداخلات انجام گرفته مشاهده نشده و در یک مطالعه نتایج معنویت درمانی تنها در بعضی از متغیرها اثربخش تر از روان درمانی بوده است. بنابراین از این روش برای بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان پستان در کنار دارودرمانی می توان استفاده کرد.	معنویت درمانی و سرطان پستان: مروری	جستجوی مقالات در گوگل اسکولار انجام گرفت.	۲۷ مقاله نهایی	مروری	فردی (۲۰۲۳) (Fardi & Lotfi Kashani, (2023)

اعظم سلیمانی (۲۰۲۳) Solaymani,) Shariat Nia, & Akbari, (2023	کارآزمایی بالینی تصادفی	۲۰ نفر زنان مبتلا به سرطان سینه	بیمارستان توحید شهر سنندج	مقایسه اثربخشی هیپنوتیزم شناختی و گروه درمانی معنوی بر نگرانی ناشی از تصویر ذهنی از بدن زنان مبتلا به سرطان سینه	هر دو روش هیپنوتیزم شناختی و گروه درمانی معنوی بر نگرانی ناشی از تصویر ذهنی از بدن در زنان مبتلا به سرطان سینه، تأثیری معنادار و مثبت در جهت کاهش این نگرانی داشته است.
سمانه ماتو (۲۰۲۲) Mato,) Saffarinia, & Alipour, (2022	نیمه تجربی پیش و پس آزمون	۳۰ نفر	ایران، کلینیکهای تخصصی و فوق تخصصی بیماریهای پستان	تأثیر معنویت درمانی بر ترس از عود بیماری و درک بیماری زنان مبتلا به سرطان سینه	بر اساس یافته‌ها، معنویت درمانی تأثیری پایدار در کاهش ترس از عود سرطان و بهبود درک بیماری در زنان مبتلا به سرطان پستان دارد. بنابراین، متخصصان سلامت می‌توانند به طور موثر این روش درمانی را برای بیماران زن مبتلا به سرطان سینه با ترس از عود بیماری یا ادراک منفی بیماری به کار گیرند تا به آنها کمک کنند تا سلامت جسمی و روانی خود را بهبود بخشند.
فاطمه حسینی (۲۰۲۱) Hosseini) Poor Abardeh & Niknam, (2021	توصیفی همبستگی	۱۹۵ بیمار	ایران، مرکز آنکولوژی و رادیوتراپی امام رضا شهر مشهد	بررسی رابطه سلامت معنوی با اضطراب هستی و اضطراب مرضی در بیماران زن مبتلا به سرطان پستان	نتایج نشان دادند که بین هر دو بعد مذهبی و وجودی سلامت معنوی با اضطراب هستی رابطه مثبت معناداری وجود داشت. پس ی با توجه به نقش سلامت معنوی در اضطراب هستی و اضطراب مرضی، تقویت سلامت معنوی می‌تواند بر بهبود اضطراب بیماران سرطانی نقش مؤثری داشته باشد.
سماعی راد ۲۰۱۹ Samiee Rad) & Kalhor, (2019	مطالعه توصیفی- آینده نگر	۱۴۴۲ بیمار	ایران، بخش پاتولوژی بیمارستان های قزوین از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ به روش سرشماری.	مروری بر سلامت معنوی در بیماران سرطانی	مطالعه حاضر نشان می‌دهد که اکثر بیماران سرطانی از سطح معنوی متوسطی برخوردار هستند. همچنین سطح سلامت مذهبی بالاتر از سلامت وجودی بود. بنابراین توجه به معنویت در بیماران مبتلا به بیماری مزمن مهم است و لازم است مراقبان سلامت با عوامل روحی و روانی بیماران آشنا باشند.

<p>نتایج نشان داد که میانگین نمره های امید به زندگی و سبک زندگی گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل افزایش یافته است و نیز ماندگاری این دو متغیر در طول زمان حفظ شده است . بر اساس یافته ها می توان نتیجه گرفت که معنویت درمانی نقش بسزایی در بهبود زندگی و سبک زندگی بیماران مبتلا به سرطان سینه دارد.</p>	<p>تأثیر معنویت درمانی گروهی بر بهبود امید به زندگی و سبک زندگی بیماران مبتلا به سرطان سینه</p>	<p>ایران، بیمارستان امید شهر اصفهان</p>	<p>۳۰ نفر</p>	<p>نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری با گروه کنترل</p>	<p>رحمانیان (۲۰۱۷) Rahmanian,) Moein Samadani, & Oraki, (2017</p>
<p>مداخله معنویت درمانی سبب افزایش تاب آوری بیماران زن مبتلا به سرطان پستان گردید.</p>	<p>تأثیر معنویت درمانی بر تاب آوری زنان مبتلا به سرطان سینه</p>	<p>ایران، کلینیک فوق تخصصی انکولوژی و شیمی درمانی در تهران</p>	<p>۳۰ بیمار</p>	<p>شبه تجربی</p>	<p>محسن کریمی (۲۰۱۷) Mohamad) Karimi & Shariatnia, (2017</p>

یافته ها نشان داد که کیفیت زندگی در بین افراد مبتلا به سرطان پایین بوده است؛ همچنین نشان داد که معنویت و مذهبی بودن موجب بهبود کیفیت زندگی، افزایش تاب آوری و تصویر ذهنی و نیز کاهش یأس و ناامیدی، اضطراب و افسردگی شده است.

بحث و نتیجه گیری:

نتایج مرور متون نشان داد کیفیت زندگی در میان جمعیت بیماران مبتلا به سرطان در مقایسه با افراد فاقد این بیماری پایین تر است و که می تواند به عللی مانند عوارض بیماری بر روان فرد یا نگاه اجتماعی، شخصیت فرد، مهارت حل مسئله، مدیریت بحران، برجسب بیماری و حتی پاتوفیزیولوژی خود بیماری باشد. بنابراین کیفیت پایین زندگی می تواند منجر به انواع مشکلات روانی، یأس و ناامیدی و حتی بدتر شدن وضعیت بیماری بینجامد. همچنین طبق نتایج مطالعات مذکور صورت گرفته در رابطه

بالایی دارند، دارای بهزیستی، شادمانی و عزت نفس بالاتر، رضایت از زندگی و کیفیت زندگی بیشتر، تطابق سریعتر با سوگواری و میزان کمتر افسردگی، خودکشی، اضطراب و سایکوز هستند (Hadian Shirazi et al., 2023). و همچنین یکی از راهکارهای سازگاری با بیماری‌های مزمن، معنویت می باشد (Biglar et al., 2019).

بنابراین علی رغم اهمیت فراوان کیفیت زندگی در مبتلایان به سرطان و تأثیر معنویت منطبق با فرهنگ بر کیفیت زندگی این افراد، این مولفه کمتر مورد توجه قرار می گیرد. توجه بیشتر ارایه کنندگان خدمات بهداشتی به اختلالات روانپزشکی و بهبود کیفیت زندگی در مبتلایان به سرطان الزامی می باشد. چرا که پایین بودن کیفیت زندگی و تبعات آن، نیاز به خدمات سرپایی، بستری و هزینه های مربوطه را بیشتر کرده است. مراقبتین سلامت از طریق غربالگری و توجه به این مسئله خواهند توانست کیفیت زندگی و در نتیجه سلامتی بیماران خود را ارتقا بخشند. این امر پیامد مثبت فردی، خاتوادگی، اجتماعی و اقتصادی خواهد داشت. لذا با توجه به مزمن بودن بیماری سرطان و پایین بودن کیفیت زندگی و در نتیجه آن، شیوع بالای انواع اختلالات روانی از جمله اضطراب و افسردگی و پیامدهای روانی و جسمی در این افراد، استفاده از مداخله معنویت درمانی منطبق با نیازهای معنوی و فرهنگ و ارزشهای بیمار جهت ارتقا کیفیت زندگی و پیشگیری از سایر اختلالات در این بیماران از اهمیت به سزایی برخوردار است.

نهایتا پیشنهاد می شود مطالعات بیشتری در زمینه تاثیر معنویت بر متغیرهای کیفیت زندگی و همچنین اختلالات روانی نظیر اضطراب و افسردگی و نیز مطابق با فرهنگ و ارزشهای هر جامعه مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد و از این روشها جهت ارتقای هر یک از این متغیرها و نیز بهبود کیفیت مراقبت و درمان استفاده گردد.

- Jafari, N., Zamani, A., Farajzadegan, Z., Bahrami, F., Emami, H., & Loghmani, A. (2013). The effect of spiritual therapy for improving the quality of life of women with breast cancer: a randomized controlled trial. *Psychology, health & medicine*, 18(1), 56-69.
- Khoshnoudfar, Z., Omidvar, B., & Tahmasebi, S. (2018). The relationship between self-compassion and spiritual health with quality of life and mood in women with breast cancer. *Sadra Medical Journal*, 7(1), 23-36.
- Küçük Alemdar, D., Kardaş Özdemir, F., & Güdücü Tüfekci, F. (2018). The Effect of Spiritual Care on Stress Levels of Mothers in NICU. *Western Journal of Nursing Research*, 40(7), 997-1011.
doi:10.1177/0193945916686775
- Mato, S., Saffarinia, M., & Alipour, A. (2022). The Effect of Spiritual Therapy on the Fear of Illness Recurrence and Illness Perception of Women with Breast Cancer.
- Mohamad Karimi, M., & Shariatnia, K. (2017). Effect of spirituality therapy on the resilience of women with breast cancer in Tehran, Iran. *Journal of Gorgan University of Medical Sciences*, 19(4), 32-37.
- Momennasab, M., Ghorbani, F., Yektatalab, S., Magharei, M., & Tehranineshat, B. (2024). The effect of spiritual group therapy on the quality of life and empowerment of women with breast cancer: A randomized clinical trial in Iran. *Journal of religion and health*, 63(2), 1504-1522.
- Moradzalani, E., Azarbajani, M., HASSANABADI, H., & Ahmadifraz, M. (2020). Comparison of the Effects of two Interventional Programs of Group Cognitive Therapy with Group Islamic-based spiritual Intervention in Palliative care on Quality of life, Anxiety, and Depression in patients with Breast Cancer.
- Poorakbaran, E., Mohammadi GhareGhozlou, R., & Mosavi, S. M. R. (2018). Evaluate the effectiveness of therapy on cognitive emotion regulation spirituality in women with breast cancer. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, 61(4), 1122-1136.
- Rahmanian, M., Moein Samadani, M., & Oraki, M. (2017). Effect of group spirituality therapy on hope of life and life style improvement of breast cancer patients. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 7(1), 101-114.
- Riklikienė, O., Tomkevičiūtė, J., Spirgienė, L., Valiulienė, Ž., & Büsing, A. (2020). Spiritual needs and their association with indicators of quality of life among non-terminally ill cancer patients: Cross-sectional survey. *European Journal of Oncology Nursing*, 44, 101681.
- Samiee Rad, F., & Kalhor, M. (2019). An overview of Spiritual health in cancer patients. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 6(6), 82-88.
- Shahdadi, H., & Mohammad Pour Hodki, R. (2015). The relationship between spiritual health and glycemic control in patients with type II diabetes. *Journal of Diabetes Nursing*, 3(2), 43-52.
- Sima, E. S., Davoud, S., Kamal, A., Leili, S., Azar, T., & Monavvar, M. S. (2012). The Impact Of Chronic Diseases On The Quality Of Life Among The Elderly People In The East Of Tehran. *Payavard Salamat*, 6(3).
- Solaymani, A., Shariat Nia, K., & Akbari, H. (2023). Comparing the Effects of Cognitive Hypnotherapy and Spiritual Therapy on the Body Image Concern of Women With Breast Cancer: A Randomized Clinical Trial. *Journal of Preventive Medicine*, 10(1), 98-109.
- Soltanzadeh-Jazi, F., Nilforooshan, P., Abedi, M. R., & Sadeghi, A. (2019). The effect of acceptance and commitment therapy on students' career development with obsessive compulsive disorder. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 16(3), 264-271.
- Sun, M.-M., Tian, X., Peng, Y.-Y., Wang, Z., Lu, Y.-M., & Xiao, W.-L. (2024). Effects of meaning therapy on spirituality, psychological health, and quality of life in patients with cancer: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Asia-Pacific Journal of Oncology Nursing*, 100388.
- Sun, X.-H., Liu, X., Zhang, B., Wang, Y.-M., & Fan, L. (2021). Impact of spiritual care on the spiritual and mental health and quality of life of patients with advanced cancer. *World Journal of Psychiatry*, 11(8), 449.
- Yang, G. M., Tan, Y. Y., Cheung, Y. B., Lye, W. K., Lim, S. H. A., Ng, W. R., . . . Neo, P. S. H. (2017). Effect of a spiritual care training program for staff on patient outcomes. *Palliative & supportive care*, 15(4), 434-443.
- Yilmaz, M., & Cengiz, H. Ö. (2020). The relationship between spiritual well-being and quality of life in cancer survivors. *Palliative & Supportive Care*, 18(1), 55-62.
- Zamaniyan, S., Bolhari, J., Naziri, G., Akrami, M., & Hosseini, S. (2016). Effectiveness of spiritual group therapy on quality of life and spiritual well-being among patients with breast cancer. *Iranian journal of medical sciences*, 41(2), 140.

اسدزندی، & مینو. (۲۰۲۱). دیدگاه نظریه پرداز مدل قلب سلیم، درباره مقاله "تأثیر برنامه مراقبت معنوی مبتنی بر قلب سلیم بر کیفیت خواب جانبازان". علوم مراقبتی نظامی، ۸(۲)، ۹۷-۱۰۰

Investigating the effect of spirituality on the quality of life of cancer patients

Abstract:

Cancer is the second leading cause of death in the world after cardiovascular disease, and today it is considered one of the most important health problems in the world, and because it is chronic and lifelong, it often causes mental problems, including anxiety and depression. From different angles, it affects the quality of life of these people. Therefore, considering the importance of this issue, this study was conducted with the aim of reviewing the impact of spirituality on the quality of life of cancer patients. This study was conducted as a systematic review with the aim of investigating the effect of spirituality on the quality of life of cancer patients. PubMed, Scholar, Medline, SID, CINAHL, Scopus, Elsevier, Iran Doc and Magiran databases were used to search for articles. Articles in the period from 2010 to 2024 were extracted with an emphasis on the articles of the last 4 years. Articles were searched in databases with the keywords of spirituality, spiritual care, spiritual group therapy, cancer and quality of life as independent keywords and their combinations were extracted using Boolean operators. Based on the findings from the review of the studies found, the quality of life in cancer patients is low; Also, the review of studies shows the positive effect of spirituality on the quality of life in these patients. Considering the chronicity of cancer disease and the low quality of life, followed by the high prevalence of various mental disorders including anxiety and depression and the psychological and physical consequences in these people, improving the quality of life of these patients in order to prevent these disorders in these patients is of great importance. It has a punishment.

Keywords: spirituality, spiritual care, spiritual group therapy, cancer, quality of life